

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 1. Quid in hoc puncto tenendum de legibus, privationem dotis
concedentibus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

Holdus tom. 3. de Jusf. tr. 9. num. 222. propterea censente, donationem, quã Vir Uxori, vel contra, promissit aliquid *annui*, seu alimentorum nomine, etiam constante matrimonio, donante mortuo, posse exigi, ac etiam si traditio facta non sit, convalescere.

ARTICULUS I.

De dotis Constitutione.

1765. Dotem ex bonis propriis tenetur filia constituere legitimus Pater, ut dicitur L. 19. ff. de Rit. nupt. quod probabilius procedit, licet aliunde dives sit. Nam hoc juvat ad querendum melius matrimonium; & colligi potest ex L. 7. C. de dotis promiss. dictumque est supra n. 500. & confirm. ex dicendis in seqq. Hæc porro regula limitatur. 1. ut non procedat respectu filie illegitimæ, nisi quantum est ad alimenta ex Jure Canonico; jure autem civili; cum ei non debeat legitimam, & dos illi substituitur, ac in eam conferatur L. 129. C. de inoffic. testam. nec ei debeat dotem; quod tamen videtur intelligendum, de dote, ac legitima, non jure naturæ, sed tantum legum debita. Limitatur 2. ut non procedat in casu, quo Pater filiam potest exheredare, ut docet Hamold. tom. 1. de Jusf. tr. 4. num. 381. & diximus num. 500. solum difficultas est, ex quibus causis hæc exhereditatio legitimè ac iuste fiat? sed de hoc puncto jam actum est supra à n. 486. quo nos remittimus.

§. 1.

Quid in hoc puncto tenendum de legibus, privationem dotis concedentibus?

1766. Quæstio est, an leges laicorum, Parentibus concedentes jus exheredandi liberos in certis casibus, si matrimonium ineant, vel indignum, vel contra ipsorum voluntatem, Jure Canonico (in quantum attingunt matrimonia) sint correctæ? Opinionem affirmativam diximus probabiliorē num. 478. cum P. Sanchez *ibid. cit.* Contrarium docet Castropalaus d. 2. de spons. p. 12. n. 14. cum Julio Claro, Pontio & aliis, *ibid. cit. i.* quia talem penam apponere filie, nubenti contra

Tom. IV.

rationabilem voluntatem parentis, non est causam matrimonii judicare, vel impedire, sed bono liberorum providere; odia; & inimicitias, communiter ex ejusmodi conjugii regulariter nascentes, impedire.

Secundò, quia, quando leges concedunt tales liberos exheredari posse, non propterea est facultas illis negandi alimenta; hæc enim sunt jure naturæ debita: sed solum hereditatem, & successionem solo jure positivo debitam; quo casu negare non est tam poena, quam carentia præmii: hoc autem negare potest jus positivum; ergo. Tertio communiter dicunt, etsi leges concedant parentibus facultatem exheredandi liberos pro certis casibus matrimonii, ipsis invitis contracti, non impediri per hoc injustè matrimonium, nec à Laicorum legibus aliquid disponi circa matrimonium; *in quantum est Sacramentum*, & subest juri solius Ecclesiæ; sed solum, *in quantum est contractus civilis*, de quo statueri est de Laicorum potestate.

Verùm, hæc non probant justitiam earum legum; quare not. 1. sub poena excommunicationis prohibitum esse, Viros vel mulieres subiectas, minis & poenis, *directè* vel *indirectè* cogere, cum iis matrimonium contrahere, quos ipsi (nimirum superiores eorum) præscribant, ut constat ex Trid. relato num. 504. Not. 2. non esse dubium, saltem *indirectè* cogi aliquem (coactione conditionali, de qua num. 485.) ad hoc matrimonium ineundum, vel non cum isto, vel ista, quando ei sunt minæ merito timendæ gravis mali v. g. exheredationis, dotis amittendæ &c. Not. 3. Cum injuria coacti, consequenter *injustè* fieri tales minas, quoties hæc sunt *causæ matrimonii*, à Laicis; quia sunt sine potestate juridica, quæ non stat sine legis dispositione (in materia disponenti subiecta) alteri ad talem actum potestatem constituentem. Nam eo ipso fit contra jus alterius, reclamans adversus talem actum, præsertim poenalem, ac jure debitum; his præmissis:

Ad 1. rat. in num. 1766. Resp. ne- 1768. gando, quòd non sit, *saltem indirectè*, matrimonium *impedire*, impedimento, quod jure reprobatur; qualis est metus gravis

Kkk

inculc

incussus, vel directè ad hoc, vel indirectè, ne hoc matrimonium fiat, ut dictum est *num. 1767*. si talis metus injustè incutatur, prout contingeret in præsentì juxta *notit.* Ad 2. ibidem *Resp. ob matrimonium*, contra voluntatem parentum à liberis contractum, *negare successionem jure*, etiam positivo, *aliàs debitam*, non posse lege Laicorum *justè* statui; quia statuerent in materia sibi non subjecta, ut dicemus infra. Accedit, quòd non esset pura negatio præmii, sed rei jure debitæ in circumstantiis, pro quibus nihil potest potestas laica.

1769. Ad 3. *Resp.* leges laicorum, matrimonii, etiam indirectè solum impeditivas, esse graviter prohibitas à Trident. in *num. 756*. aliàs enim transgressoribus non imponeret pœnam excommunicationis; ergo non possunt esse justæ, esto solum disponere de matrimonio, in quantum contractus civilis; sic enim eo ipso indirectè disponerent de matrimonio, cui ratio Sacramenti ex institutione Christi annexa est. Accedit, quòd longè aliud sit, disponere de matrimonio, in quantum est contractus civilis, manens civilis; & in quantum est contractus civilis non manens civilis, sed hoc ipso evadens Sacramentalis, & transiens in Sacramentum. Unde licet ratio superius allata, locum habeat de casu, quo contractus manet purè civilis; secus tamen est, ubi simul eo ipso est Sacramentalis, ut in simili dictum est à *n. 1506*.

1770. Dices 2. etsi in conciliari decreto, de quo dictum est, expressè damnetur opinio volentium; ob defectum consensûs paterni, posse exheredari, vel alteri pœnæ subijci filium familias, esto dignè nubat; secus tamen est in casu indignarum nuptiarum, quas inicit sine consensu parentum; ergo lex civilis concedens Patri, posse exheredare, vel dotem negare filia, sine ipsius consensu indignè nubenti, quoad hoc non est correcta per illud conciliari decretum; sic Joannes Bapt. de Luca *l. 14. in annotat. in dict. Conc. discurs. 26. à n. 35*.

Ant. probat. quia tam per sacros Canones, quàm decretum Concilii, solum providetur matrimonii valori, ac libertati, ne illis præjudicetur per ea, que inducunt speciem pœnæ, ac privationis ejus, quod

aliàs de jure competit, ut in casu exheredationis dici potest, ac etiam in casu de negatæ dotis, quæ in filia aliàs non provisa pro communi usu necessaria videtur pro ejus sustentatione; cum negatio aliorum dicatur *species negationis*, id est, eoque libertatem tollat, vel impediatur; secus tamen est, ubi agitur de exuberanti, parumque rationabili lucro, quod lex civilis (seu veriùs, ejus communis mala intelligentia) filia, quamvis provisa, defert; sic ille.

Et in *num. 37*. subjungit, etsi non desint, qui reproben indefinitè conditiones, & leges, quæ filia, vel alteri puella in institutione, vel legato, seu in alia dispositione injunguntur, si matrimonii libertatem impediunt, vel restringant: verior tamen, magisque communem sententiam esse *forensium Canonistarum* (quibus in his materiis externi iudicii, fori judicialis, ac administrationis justitiæ, magis deferendum est) quæ docet, solum eo casu tales leges vitari, quando contravenientia redolet *speciem pœnæ, damnatum in re propriâ*, vel etiam *privationem juris quæsti, quod aliàs quasi debitum sit*; secus ubi qualitas vel conditio solum est invitativa ad lucrum.

Resp. ad object. in *num. 1770*. N. 1. secundam partem anteced. ad ejus probandum concedo, in dicto Conciliari decreto reprobari solum eas leges, quæ non observantibus (dum matrimonia contrahunt) conditiones in iis præscriptas, decernunt pœnas, vel privationes alicujus ceteroquin jure debiti; sed nego, quod ibi supponit opponens, *negare hereditatem, vel dotem filia* (licet sit aliunde provisa) negare solum exuberans, ac parum rationabile lucrum, cum sit privatio rei aliàs jure debitæ; ut dictum est supr. ac hanc privationem ipse docet habere speciem pœnæ, decreto conciliari comprehensam, ut constat ex ejus verbis, ibi: *vel etiam privationem juris quæsti, quod aliàs quasi debitum sit*: ergo.

Cæterum, dotem à Patre deberi filia, etiam aliunde provisa, non potest rectè dici *irrationabile lucrum*, illi à nonnullis delatum ex *mala intelligentia juris civilis*, ut vult de Luca in *num. 2724*. Nam etsi eo casu, non deberi sua non careat probati.

habilitate, probabilius tamen est, etiam tunc deberi, ut docet Castropalaus tom. 7. de Just. D. 9. p. 4. §. 1. num. 2. tum quia dos, legitima subrogatur. L. quoniam. C. de inoffic. testam. legitima verò filiis, quantumvis divitibus, debetur. §. Aliud quoq; Authent. ut cum. de appellat. tum quia L. qui liberos. ff. de ritu nupt. & L. ult. C. de dotis promiss. dicentes, Patrem cogi, filiam nubere volentem, in matrimonium locare, ac dotare, loquuntur, quando filia erat dives bonis maternis.

1772. Ex hoc etiam patet ad alterum; concedo enim, quod canones, & decretum. Conciliare in hac materia solum reprobent illas leges, quibus non observantibus conditiones à jure laico præscriptas in matrimoniis contrahendis, imponuntur poenæ, causantes damnum rei propriae, vel privationem juris quæsitæ, aliàs quasi debiti: sed nego privationem dotis, vel hæreditatis, in casu, quo causâ matrimonii in vitis parentibus contracti, imponitur à legibus laicorum, non esse privationem juris quæsitæ, quod aliàs quasi debitum est. Nam hæreditatis, vel dotis legale debitum fundatur etiam secundum jus positivum in legitima filiatione.

Nec juvat dicere, hoc debitum infirmari, aut etiam annullari per leges oppositas. Nam 1. hæc est expressa petitio principii, ut patet consideranti. 2. si leges oppositæ haberent eam vim, deberent etiam nunc post authenticam, de qua n. 488. esse in vigore, cuius contrarium ibidem ostensum est. 3. deberent disponere in materia sibi subjecta, & nec indirectè de aliena, sed nec istud habent ex num. 1269. ergo.

1773. Quod in eod. num. 1770. à de Luca dicitur, quoad Canonistas forenses, valde dubito, an ita, ut existimat, verum videri possit consideranti modum, quo quandoque tales Causidici procedunt in judiciis fori externi. Mihi certum est, à nonnullis non raro, non tam attendi cause meritum, quàm, quod tali advocato forensi servit in rem sui Clientis, quem tunc defendit; id, quod ex tot legibus contra Collutores, Calumniatores, tergiversatores &c. factis constat; & experientia manifesta docet. Prætermitto plura, in hanc rem cæteroque valde opportuna. Rectius

Tom. IV.

dicitur, eorum sententiam cæteris præferendam, qui, quod statuit, meliori ratione, vel jure nituntur.

§. 2.

De Obligatione Matris dotandi filiam.

Quæstio est, an Patre non habente, unde possit dotare filiam, teneatur Mater? Resp. ipsam, per se loquendo, non obligari filias dotare, aut donationem propter nuptias filiis constituere. Nam hæc est obligatio Patris, non Matris. Sic Castropalaus cit. §. 1. num. 7. & constat ex L. Neq; Mater. 14. C. de jure dot. ibi: Neq; Mater pro filia dotem dare cogitur, nisi ex magna, & probabili causa (v.g. quia est periculum incontinentiæ) vel lege specialiter expressa, neq; Pater de bonis Uxoris suæ invito, illam dandi, habet facultatem. Dixi per se, secus enim est per accidens. Nam 1. si filia pudicitiae periculum subiret, nisi nuberet, & ab hoc impediretur defectu dotis, quam Pater dare non potest, Mater deberet, ut constat ex cit. L. 14. sic Rebell. p. 2. de obligat. just. l. 5. q. 4. n. 2. & alii. 2. Mater, si foret hæretica, aut infidelis, filia verò fidelis, & Catholica, ob favorem religionis compellitur dotare filiam usque ad legitimam portionem, ei comperentem, tamen si ex Patre, aut aliunde dotem habeat. L. Cognovimus C. de heret. & confirmatur ex cit. L. 14. ibi: vel lege specialiter expressa.

1774.

§. 3.

De Obligatione Avi paterni dotandi neptem.

Casus esse potest, quando neptis habet Patrem divitem. 2. quando inopem: in primo casu avum paternum teneri ad dotandam filiam ex bonis, non suis, & nomine suo, sed ex bonis filii, & nomine ejus, probabilius censet Baldus in Authent. Res, quæ. C. Communia de Legat. Fachinæus l. 10. Controvers. c. 40. & alii, quos citat, & sequitur Castropalaus cit. n. 2. Nam filias dotare, paternum est officium. L. ult. C. de dot. promiss. ergo Patre valente dotare filiam, non est recurrendum ad avum, ut id faciat ex bonis suis.

1775.

Kkk 2

Neg